

SVETKO KOBAL-FLORJAN
ŠE O DR. KOCJANČIČU

V Loških razgledih, letnik 26 iz leta 1979, sem objavil krajši prispevek z naslovom: Moji spomini na dr. Borisa Kocjančiča in dogodke, ki so naju povezali. V tem sestavku sem izrazil željo, da bi se javili tudi drugi, ki bi lahko dopolnili podatke o tovarišu Kocjančiču. Ta poziv ni ostal brez odmeva. V letošnjem letu sem bil opozorjen od treh strani, da razpolagajo z določenimi podatki, ki bi jih želeli objaviti.

Pređen preidem na opisovanje teh primerov, bi želel bralce opozoriti, da se je vrinila v sestavek neljuba pomota, ki pa so jo bralci že sami gotovo opazili. Vsi namreč vedo, da gre za dr. Viktorja Kocjančiča in ne Borisa Kocjančiča.

Tovariš Anton Peternel-Igor mi je sporočil, da mu je Maks Krmelj-Matija pripovedoval o reševanju nekega ranjenca z Gorenjske, ki je bil ranjen v borbah v Poljanski dolini ob koncu decembra 1941. leta. Skupina partizanov, ki so se pomikali po borbah 27. XII. 1941 preko Sopotnice, Sv. Tomaža in dalje proti Mohorju in nato v Dražgoše in v kateri sta bila del poti tudi Maks Krmelj in Anton Peternel (Brdarjev), vodnik v Bernardovi četi, je nosila s seboj tega ranjenca. Skupina se je oglasila pri Sv. Tomažu pri Emi Košir, ki je prevzela ranjenca v oskrbo. Maks Krmelj ji je naročil, naj gre po dr. Viktorja Kocjančiča v Škofjo Loko, kar je tudi s strahom storila. Dr. Kocjančič je res prišel, kakor da gre obiskat nekega bolnika, ranjenca prevezal ter dal zdravila in navodila. Tovarišica Ema Košir je bila čez nekaj dni ponovno pri dr. Kocjančiču, kjer je dobila dodatna zdravila. Ranjenec je toliko okreval, da je še pred dražgoško bitko odšel za bataljonom, torej je bil pri Emi Košir nekako 10 dni.

Navedeni podatek je posebno važen zato, ker se je dogodil pređen sem imel sam stike s Kocjančičem, torej se je njegovo delo začelo že prej. To tudi delno pojasnjuje njegovo zadržanje ob mojem obisku.

Zanimivo izjavo je podal znani partizan Stane Bernik-Arti. V pismeni izjavi pravi takole:

»Ob koncu maja ali v začetku junija 1943 so se mi pojavile na treh krajih močne otekline, ki so bile tako hude, da sem bil od časa do časa v komi. Otekline so nastale verjetno zaradi tega, ker sem bil ob neprestanem deževju več dni moker in prehlajen. Tako bolan sem prišel s poti s področja zgornjeselskih hribov v bunker komiteja KPS Škofja Loka in OK VOS, katerega smo takrat imeli v hribu pod cerkvijo pri Sv. Lovrencu. Očitno je bilo, da je potreben zdravniški poseg. Znano nam je bilo, da je dr. Kocjančič zaveden Slovenec in da se je v podobnih primerih odzval pozivu za zdravljenje partizanov. Stalno javko za Škofjo Loko smo imeli v Gabrovem, ker smo se izogibali stikov v Breznici zaradi bližine našega bunkerja. Iz Gabrovega je nekdo od tamkajšnjih kmetov vzpostavil zvezo z dr. Kocjančičem, ki je kmalu nato prišel

v Gabrovo, od tu pa so ga peljali v naš bunker, kjer sem ležal. Tako je bil dr. Kocjančič verjetno edina »civilna« oseba, ki je bila v našem bunkerju, kar zgovorno priča, kako smo mu zaupali. Pred bunkerjem me je nato operiral na treh mestih, pred tem pa mi je dal narkozo, ki pa je hitro popustila, ker sem očitno precej odporen proti takim posegom. Med operacijo so me držali tovariš Niko Kavčič in še dva tovariša. Že čez kak teden dni pa so nemški policaji in gestapovci hajkali okrog Breznice, tako da smo se morali umakniti iz bunkerja in ni bilo časa misliti na bolečine. Čez kakih 14 dni smo zopet poklicali dr. Kocjančiča, kakor je bilo že dogovorjeno, da bi pregledal uspeh operacije. Sestala sva se v Sopotnici pri kmetu Jamniku ali morda pri Rohotniku in ugotovila, da je vse v redu. Dobro se spominjam, da sem mu hotel plačati za vse, kar je dobrega storil, vendar je odločno odklonil z utemeljitvijo, da je to njegova dolžnost.«

Na srečo ali nesrečo sva se z dr. Kocjančičem zelo hitro zopet srečala. To srečanje je bilo zame še bolj usodno. »Dne 6. julija 1943. leta so Nemci in belogardisti hajkali po Sopotnici in takrat sem bil ranjen v desno roko. Prestreljena je bila kost in bali smo se, da je poškodovan tudi živec. Zdelo se je, da bo potrebno roko amputirati in zato smo iskali zdravnika kirurga. Naše bolnice so sicer opravljale takšne operacije, toda najbližja bolnica »Franja« je bila vendarle predaletč. Zato smo se preko zveze, ki jo je vzpostavil Niko Kavčič, obrnili na dr. Jožeta Hafnerja na Jesenice. Na žalost pa takrat ni bil dosegljiv, kar pa se je kasneje pokazalo kot srečna okolnost. Dr. Hafner je takrat menda zdravil neke druge partizane, za ilegalen prevoz v bolnico na Jesenice pa tudi ni bilo pogojev. Tako sem se odpravil v Breznico in se oglašil pri Polencovem Jožetu, ki smo ga pogosto pošiljali v Škofjo Loko po raznih opravkih. On mi je zasilno očistil rano, nato pa odšel v Loko h Kocjančiču. Že naslednje jutro ga je pripeljal v Breznico, od koder so ga naši peljali v bunker. Ker dr. Kocjančič ni bil kirurg, je bil sam v dvomih, kaj storiti, svetoval pa je kirurški poseg v bolnici. Seveda smo ugotovili, da to ni izvedljivo in tako se je sam lotil dela. Roko mi je dal v mavec, čeravno se je bal, da bi nastale komplikacije zaradi krvavenja in gnojenja. Roko bi moral imeti v mavcu šest tednov, vendar sem mavec izgubil že po treh tednih v hajki, ki je takrat divjala na tem terenu. Na srečo se je vse izteklo dobro in roka je bila kmalu zdrava. Čeprav sva se dogovorila, da mi po šestih tednih roko ponovno pregleda, se nisva srečala in ga tudi kasneje nisem več videl. Povedali pa so mi, da se je pri drugih zanimal, kako je z mojo roko. Moram reči, da je tedaj v okviru možnosti in situacije postopal zelo modro. Po vojni mi je dr. Jože Hafner dejal, da bi v takem primeru vsak zdravnik moral amputirati roko.

Ko sem bil kasneje v Žireh, sem slišal, da je dr. Kocjančič zdravil tudi nekega vosovca iz Luše.

Tone Svetina v »Ukani« (prva knjiga, str. 202 in 203) piše naslednje: »Ko so se posvetovali, kako bi prišli do zdravnika (za Svaruna), se je javil borec Škofjeločan, ki je nekaj časa delal z zdravnikom, ko je hodil zdraviti ranjene partizane po domovih. Njegovega predloga so se oprijeli kot rešilne bilke. S seboj so mu dali borca domačina, da ga bo spremljal za slučaj, če bi padla v zasedo, ali če bi bil kateri od obeh zadet, da bi drugi lahko izvršil nalogo. Takoj sta odšla proti mestu, v katerem je bilo nastanjenih dva tisoč Nemcev. Medtem se je vodnik s svojim spremljevalcem prebil v mesto do zdravnika.

Dvakrat sta se ognila Nemcem, ki so šli v zasedo. Sredi noči sta bredla čez reko in se pritihotapila po razsvetljenih ulicah k hiši, kjer je stanoval zdravnik. Poklicala sta po dogovorjenem znamenju. Oddahnila sta se šele, ko jima je mož obljubil, da bo zjutraj, takoj po policijski uri, šel na pot.

Na Jamniku se je Svarun v kmečki hiši boril za življenje. Z dnem se je vrnil vodnik z vestjo, da pride zdravnik. Dopoldne je res prišel v spremstvu patrolje, ki je čakala nanj v dolini. Do podnožja se je pripeljal srečno, ne da bi ga motili Nemci. Zdravnik se ni niti oddahnil. Z bolničarko, ki mu je služila za instrumentarko, se je takoj lotil dela. Zunaj so čakali borci. Tudi Orlov s svojimi ni hotel oditi, preden ne bi zvedel, kako je s Svarunom. Zdravnik se je sumljivo dolgo zamudil z ranjencem. Končno pa se je pokazal na vratih z veselim obrazom, povedal, da je s Svarunom vse v redu, in si obrisal potno čelo.«

Že v osnovnem sestavku smo ugotovili, da v »Ukani« gre za dr. Viktorja Kocjančiča. Čeprav so ti dogodki romansirani, pa so verjetno dokaj točni. Zanimivo bi bilo ugotoviti, kdo sta bila Ločana, o katerih je govor. Ali je še kdo živ? Ali še kdo lahko kaj prispeva k razjasnitvam? Vsak prispevek bo dobrodošel.